

Dlážděné
centrum oživí
jilmy
► **strana 2**

Radovan Rašpl:
Práce s lidmi
je alchymie
► **strana 5**

Festival BLIK BLIK:
Tři večery plné
světla
► **strana 7**

Faltusův most opět slouží

Lidé mohou u Chotíkova přecházet přes technickou památku z roku 1931

Vnuk Františka Faltuse Jiří Zlesák přijel na slavnostní otevření mostu, který projektoval jeho děda. Faltusův most nyní propojuje stezky u Chotíkova.

Foto: Martin Pecuch

Faltusův most byl kvůli přestavbě železnice sejmut ze svého původního místa ve Škodovce v roce 2019 (první foto). Na své nynější místo u Chotíkova byl osazen loni v září (druhé a třetí foto).

Foto: 3 x Petr Eret

Město Plzeň zpřístupnilo pěším a cyklistům Faltusův most. Technická památka z roku 1931, která dříve sloužila v areálu Škodových závodů, nyní překlenuje silnici I/20 a propojuje oblíbené rekreační trasy mezi Plzní a Chotíkovem. Most také doplňují informační tabule. Celkové náklady činí téměř 65 milionů korun a z toho 16 milionů pokryje evropská dotace. Slavnostního otevření se 20. února zúčastnila i rodina projektanta.

Most nese jméno profesora **Františka Faltuse** (1901–1989), který po studiu techniky ve Vídni a práci v tamní mostárně Waagner-Biro nastoupil v březnu 1926 v Plzni do Škodových závodů. Stal se průkopníkem nové technologie svařování mostních konstrukcí. Most vyrobily Škodovy závody v roce 1931.

Podle **Jany Bukovské** z Národního památkového ústavu v Plzni šlo o první použití ocelové konstrukce plně svařované elektrickým obloukem u silničního

mostu na území tehdejšího Československa.

„Na dědečka jsem velmi hrdý a stále na něj s láskou vzpomínám. Byl to hodný a spravedlivý člověk. Za pár let oslaví tato konstrukce sto let. Je proto hezké, že díky přesunu může dál sloužit. Pro naši rodinu je to připomínka dědečkovy odkazu i jeho práce,“ řekl při slavnostním otevření lávky vnuk Františka Faltuse **Jiří Zlesák**.

Most původně sloužil Škodovákům k překonání železniční trati, která vede

areálem plzeňské Škodovky. Ve své době šlo o největší most svého druhu na světě.

Na svém původním místě byl do roku 2019, pak jej odkoupilo město Plzeň za cenu šrotu. Tím se zabránilo jeho demolici.

Konstrukce o délce téměř 50 metrů a hmotnosti 184 tun byla na nové opěry u Chotíkova usazena v září loňského roku. „Od té doby probíhala betonáž sprážených mostovky, instalovalo se osvětlení a upravovaly navazující cesty. Most se dočkal

antracitového nátěru a doplnili jsme na něj infotabule, které veřejnost seznamují s historií této památky a významem Františka Faltuse pro obor mostního stavitelství,“ uvedl mostní specialista **Václav Šašek** ze Správy veřejného statku města Plzně.

Lávka je rovněž součástí stezky Industry Open, kterou v Plzni a celém regionu koordinuje městská organizace Plzeň – TURISMUS. Stezka mapuje technické památky, industriální zajímavosti i moderní provozy, které se otevírají veřejnosti.

Začne proměna sadů Pětatřicátníků

Z dosud nevzhledného prostranství se stane přívětivější místo

Vizualizace: 4 x projectstudio8

Město Plzeň v březnu zahajuje kompletní revitalizaci jižní části sadů Pětatřicátníků. Odstraní se billboardy, původní kiosky nahradí moderní objekty se zelenými střechami, více prostoru dostane zeleň. Parkovací plocha zůstane zachována.

Projekt v hodnotě téměř 25 milionů korun promění dosud nevzhledné prostranství v přívětivější místo. Práce jsou naplánovány tak, aby nenarušily květnové Slavnosti svobody, a dokončeny mají být v srpnu letošního roku.

Dlážděné centrum oživí jilmy

V dubnu začne rekonstrukce náměstí Republiky. Letos bude revitalizována jeho západní část, tedy strana mezi katedrálou a biskupstvím. Autorem návrhu celé revitalizace náměstí je architektonické a urbanistické studio MAAUS, které zvítězilo v architektonické soutěži, již vypsal město Plzeň. Nejvýraznější změnou bude osazení náměstí stromy. Za návrhem ozelenění stojí krajinářská architektka Klára Zahradníčková.

„Společně s Davidem Horou řešíme krajinářskou část, tedy vše kolem výsadby stromů. Pracujeme se současnými technologiemi dle pravidel modro-zelené infrastruktury. K zavlažení stromů na náměstí Republiky bude využívána dešťová voda z okolních zpevněných povrchů. Připravili jsme systém podzemních retenčních rýh, které zároveň tvoří pro vysazované stromy prokořenitelný prostor se strukturálním substrátem,“ uvedla Klára Zahradníčková.

Proč jsou pro plzeňské náměstí Republiky stromy důležité?

Požadavek už byl zadán městem Plzně v samotné architektonické soutěži. Doba se změnila. Centrální náměstí už nejsou volné kamenné plochy pro trhy, ale je poptávka po pobytu a příjemném detailu. Ani strom už v současné době nemá jen kompoziční úkol jako dříve. Stává se významným ekologickým prvkem v kamenném centru. Mění mikroklima, snižuje teplotu, zvyšuje vlhkost a poskytuje stín hlavně v rozpáleném let-

V dubnu začne revitalizace západní strany náměstí Republiky mezi katedrálou a biskupstvím. Nejvýraznější změnou jsou stromy, jimiž bude plocha jednoho z největších náměstí v České republice osazena.

Vizualizace: architektonické a urbanistické studio MAAUS

ním čase. Jeho proměnlivost během ročních období ukazuje přírodní koloběh. **Začíná rekonstrukce západní strany náměstí. Proč na ni byly vybrány jilmy?**

Jilm má krásný souměrný tvar s přirozeným vzdušným větvením s rozkošatělou korunou, která je polopropustná, se středními rozměry listů a vytváří tak příjemné rozptýlené stínění. Je to druh, který je odolný současným klimatickým výkyvům. Je rychle rostoucí se středně

dlouhou životností, ta při dobrých podmínkách může dosáhnout šedesáti až osmdesáti let. Vyrostle do patnácti metrů výšky a deseti metrů šířky. Vybrali jsme kultivar odolný proti grafioze, což je onemocnění, které jilmy postihuje. Na západní straně bude vysazeno čtrnáct jilmů. Vybraný výpěstek je pak vysokokmen s obvodem kmene třicet až třicet pět centimetrů. Jedná se o alejový druh s vysoce nasazenou korunou

s podjezdnou a podchozí výškou asi čtyři metry.

Odkud budou do Plzně takto vzrostlé stromy přivezeny?

Stromy v této požadované kvalitě pěstují německé a holandské školky. Odtud budou do Plzně pravděpodobně přivezeny.

Je náročné zajistit dopravu, sázení a následnou péči, aby takto vzrostlé stromy nezašly?

Tady bude důležitý už samotný postup ještě před dovezením stromů. Jilmy se v Plzni budou kvůli dodržení lhůt sázet již v letním období. To znamená pečlivou přípravu předem – včasné objednání, odbornou kontrolu kvality na místě při jarním vyjímání výpěstků z pole a spolupráci školky na další přípravě. Strom se musí založit do tzv. letního balu, ten se obalí kokosovým roumem a pravidelně se prolévá. Pak se v určený čas odveze a je připravený k letní výsadbě. Samotná přeprava není náročná. Důležité pak bude samozřejmě dodržet všechny realizační detaily přípravy před výsadbou přímo na staveništi, jako správně připravit lože a namíchat strukturální substrát, vhodně stromy usadit atd... Po výsadbě v srpnu se musí hlídat pravidelná zálavka a popřípadě chránit i koruna proti úpalu. Pokud bude vše dodrženo, stromy by se měly krásně ujmout a začít růst. V prvních letech bude nutné strom hlídat, zda má dostatečnou zálivku hlavně v letních suchých obdobích, odborně ho zapěstovávat, aby byla koruna dobře stavěná a vysoko nasazená.

Rekonstrukce sběrného dvora v Úněšovské

Město Plzeň zahájilo výstavbu nového, kapacitnějšího a lépe vybaveného sběrného dvora v Úněšovské ulici u Globusu. Kvůli stavebním pracím je dvůr uzavřen. Po dobu uzavírky lze využívat síť sběrných dvorů, které provozuje společnost Čistá Plzeň. Pro obyvatele Lochotína je nejbližší dvůr v Jateční ulici na Doubravce. Lidé s trvalým bydlištěm v Plzni mohou sběrné dvory využívat zdarma. Nový dvůr v Úněšovské pak po svém otevření, které se předpokládá na jaře 2027, nabídne obyvatelům výrazně vyšší kapacitu a lepší komfort pro odkládání odpadu.

Talent zajistí provoz haly

Novou víceúčelovou sportovní halu v lokalitě Borská pole, která by se měla letos začít stavět, dostane na starost spolek TALENT Plzeň při Bolevecké základní škole. Po dobu 15 let by měl tento házenkářský klub zajišťovat její provoz. Rozhodla o tom Rada města Plzně, která schválila záměr budoucího pronájmu. Tradiční plzeňský sportovní klub patří v posledním desetiletí mezi nejúspěšnější házenkářské kluby v České republice a v současné době má v soutěžích zhruba 200 házenkářů.

Lukostřelkyně: Nesním, mám cíle

Plzeňanice Monice Továrnické bylo letos dvacet let. Loni se stala trojnásobnou mistryní České republiky v kategorii dospělých v terénní, halové i terčové lukostřelbě. To se dosud v juniorském věku nikomu nepodařilo. Je členkou 1. LK Plzeň 1935. Navíc má za sebou první semestr na Fakultě aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni.

„Chodila jsem do 1. základní školy v Plzni Bolevci a v naší tělocvičně přes zimu trénovali lukostřelci z 1. LK Plzeň 1935. Jednou nás pozvali na ukázkovou hodinu s klubovým šéftrenérem Janem Šípkem. Mě lukostřelba zaujala a rodičům jsem řekla, že bych ji chtěla dělat,“ zavzpomínala Monika Továrnická na své začátky před deseti lety.

„Baví mě proces střelení a mám radost ze sportovních úspěchů,“ prozradila Monika, co ji na lukostřelbě baví. Dodala, že důležitá je i parta lidí okolo ní, jak v klubu, tak na závodech: „Sedíme si. Možná je to tím, že tenhle sport přitahuje podobné typy lidí. S mnoha kolegy se setkávám od žákovské kategorie, takže se dá říci, že jsme spolu vyrůstali. Ale zajímavé a přínosné je i generační propojení. Závodím se střelky-

němi, které jsou o dvacet let i více starší než já a pořád mají dobré výsledky. Vlastně to ukazuje, že lukostřelba jde dělat celý život.“

Monika i letos spadá do juniorské kategorie, závodit však bude i v seniorské, stejně jako loni, kdy dosáhla v obou kategoriích výrazných úspěchů. Těmi největšími jsou republikové mistrovské tituly. Vyhrála juniorské i seniorské halové mistrovství, zvítězila v seniorských kategoriích v terčové (venkovní) i terénní lukostřelbě. „Ano, povedlo se mi to a vnímám to jako neskutečný úspěch, na něj bych ráda navázala,“ řekla Monika a dodala: „Nemám sny, ale dávám si cíle a mám plány, jak jich dosáhnout. Tím zásadním cílem je olympiáda.“ K účasti na letních olympijských hrách v roce 2028 v Los Angeles chce směřovat postupnými kroky. Upozornila, že z lukostřeleckých disciplín je olympijskou pouze ta terčová, v níž se střelí venku na vzdálenost 70 metrů (v hale je vzdálenost 18 metrů, v terénu maximálně 60, ale jsou různé velikosti terčů a střelí se například do kopce nebo z kopce).

Monika se chce letos dostat do juniorského reprezentačního týmu v terčové lukostřelbě a vyjet na mistrovství Evropy. Už je v juniorské reprezentaci terénní lu-

Plzeňanka Monika Továrnická je velkou nadějí české lukostřelby.

Foto: archiv Moniky Továrnické

kostřelby a v této disciplíně ji na podzim čeká mistrovství světa v USA.

Osobním trenérem Moniky Továrnické je Jan Šípek, pracuje s ním od začátku své lukostřelecké kariéry. Trénuje nejméně tři-

krát týdně pod dvou hodinách, k tomu musí alespoň jednou týdně přidat posilovnu a alespoň jednou za čtrnáct dní fyzioterapii. V sezóně má téměř každý víkend závody. „Máme v klubu skvělé personální zázemí,

jsou nám k dispozici trenéři na lukostřelbu i kondiční trenéři a fyzioterapeuti. V zimě stále trénujeme v tělocvičně 1. ZŠ, v sezóně máme k dispozici venkovní tréninkové prostředí s patnácti terčovnicemi v našem klubovém areálu ve Štruncových sadech. A moc se těším na novou tréninkovou halu, kterou plánuje postavit město Plzeň. Jsme co do počtu členů největším lukostřeleckým klubem v České republice, a tak nám jakékoli rozšíření moc pomůže,“ podotkla sportovkyně.

Podle Moniky je pro lukostřelce důležitá síla v zádech i psychika: „Ten sport je hodně o hlavě a o tom, jak hlava vnímá tělo v interakci s okolním prostředím i s technikou, tedy lukem a šípem.“

Monika Továrnická loni maturovala na plzeňském sportovním gymnáziu a uvedla, že škola ji hodně vycházela vstříc, aby zvládla nakombinovat studium s vrcholovým sportem. A v lednu složila všechny zkoušky v prvním semestru na Fakultě aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni, kde studuje informatiku. „Na gymplu jsem sice původně směřovala k přírodním vědám, ale ve čtvrtáku jsem se rozhodla právě pro FAV-ku a moc se mi na ní líbí, v informatice jsem se našla,“ prozradila.

Dvě stě milionů pro sociální služby

Čtyřleté dotace zajistí širokou síť podpory

Jednou z podpořených organizací je také Mezigenerační a dobrovolnické centrum TOTEM.

Foto: Martin Pecuch

Prostřednictvím Odboru sociálních služeb Magistrátu města Plzně pokračuje úspěšný projekt víceletého financování sociálních služeb na území města Plzně a v jeho blízkém okolí.

Kofinancování sociálních služeb v letech 2026-2029

V tomto programu bylo rozděleno více než 200 milionů korun mezi 44 organizací, jež poskytují 110 různých sociálních služeb.

„Služby, ke kterým směřuje finanční podpora, zahrnují kompletní spektrum cílových skupin klientů a nabízejí velké množství pomoci. Jsou to nejen služby ambulantní, ale i služby poskytované v terénu či přímo v domácnosti klienta. Podpořeny budou také tlumočnické služby pro osoby se sluchovým postižením, které pomáhají osobám s komunikačními bariérami například při jednání na úřadech, a to tlumočením do znakového jazyka. Mezi podpořené patří také například denní stacionář Človíček pro děti i dospělé s postižením,“ uvedl vedoucí Odboru sociálních služeb Lukáš Mařan.

Dlouhodobě jsou ze strany města Plzně podporována pobytová zařízení pro starší občany, kteří z důvodu věku nebo chronického zdravotního stavu vyžadují celodenní péči odborných pracovníků, jsou to například Senior Residence Terasy, Domovinka - sociální služby, o. p. s., či Domov sv. Aloise Městské charity Plzeň a další. „Nabídka služeb pro seniory je však daleko různorodější, svoji nezastupitelnou roli hrají například sociálně aktivizační služby, které jim pomáhají v rozvoji nebo udržení důležitých dovedností. Díky této podpoře mohou senioři zůstat delší dobu v domácím prostředí nebo se věnovat svým zálibám,“ zdůraznil Lukáš Mařan. V této oblasti bylo podpořeno například Mezigenerační a dobrovolnické centrum TOTEM.

Není zapomínáno ani na služby pomáhající lidem v obtížné sociální situaci, například na azylové domy.

Další dotační programy pro rok 2026

Už byly také vyhlášeny další dotační programy, které cílí na organizace poskytující důležité aktivity v sociální oblasti, avšak nejsou registrovanými sociálními služ-

bami. Prvním z nich je dotační program **Služby a činnosti v sociální oblasti na rok 2026**, který je směřován na spolkovou činnost, dobrovolnictví, podporu klienta při přechodu z pracovní rehabilitace na volný trh práce, aktivní život seniorů a mezigenerační aktivity, podporu osob s poruchami autistického spektra, podporu aktivit zdravotně, mentálně, tělesně či chronicky nemocných občanů, preventivní programy na podporu funkčnosti rodiny, podporu integrace cizinců nebo svěpomocných skupin a peer aktivit.

Druhým je dotační program **Podpora návazných služeb v sociální oblasti 2026**, jenž pomáhá zajistit důležité aktivity související s návaznými službami v sociální oblasti, zejména podporu zdravotní péče ve vybraných zařízeních sociálních služeb, dopravu uživatelů do organizací poskytujících sociální služby, hospicovou a paliativní péči, zdravotní péči poskytovanou osobám bez domova a sociálně vyloučeným a podporu humanitární pomoci.

Bližší informace o výše uvedených dotačních programech lze najít na webových stránkách socialnisluzby.plzen.eu/dotace/.

Statutární město Plzeň vás srdečně zve na šestý ročník festivalu umění zdravotně postižených UMI.

11. 4. 2026

od 10 do 16 hodin
ve Velkém sále
Městské besedy

vstup zdarma

Pomáhající Plzeň

Tísňová péče nově

Tísňovou péči v Plzni přebírá organizace **Dohled na dosah, z. s.** Jde o sociální službu poskytovanou klientovi v jeho přirozeném prostředí. Může tak co nejdříve setrvat ve vlastním domově a to v bezpečí a beze strachu, že se nedovolá pomoci. Tísňové tlačítko nosí klient na ruce jako hodinky nebo na krku jako přívěsek, zmáčkne ho v případě pádu, náhlé nevolnosti nebo dezorientace či dalších situacích, které často přicházejí nečekaně a klient je nemůže sám vyřešit a potřebuje rychlou pomoc. Díky stisknutí SOS tlačítka se okamžitě spojí s odborně vyškoleným dispečinkem, který situaci vyhodnotí a zajistí rychlou pomoc. V Plzni má tato služba tísňové péče další rozměr – spolupráci s Městskou policií Plzeň, která se na řešení krizových situací aktivně podílí využitím místní znalosti. Cena tísňové péče je 450 korun měsíčně, tlačítko je zapůjčeno zdarma a veškeré informace poskytnou pracovníci organizace na telefonu **910 440 113** nebo je lze dohledat na webu www.dohlednadosah.cz.

Milan Sekáč: Sloužíme lesu

Pracujeme pro Plzeň: V seriálu představujeme ty, jejichž práce je důležitá pro chod města

Milan Sekáč má na starosti plzeňské lesy.

Foto: Kateřina Edmons Hessová

Patnáct profesí a lidí, kteří je vykonávají jako zaměstnanci města Plzně nebo jeho příspěvkových organizací, představuje projekt Pracujeme pro Plzeň. Ukazuje fotografie i příběhy těch, kteří často zůstávají v pozadí, přesto je jejich práce pro každodenní chod Plzně nepostradatelná. Milan Sekáč pracuje pro Správu veřejného statku města Plzně jako vedoucí oddělení městských lesů.

„My lesníci neříkáme, že pracujeme, ale že sloužíme. Les je pro nás životní styl,“ uvedl Milan Sekáč, který k plzeňským městským lesům nastoupil již během studií a od té doby jim zůstal věrný a slouží

jim už 26 let. Dnes vede tým patnácti lidí, od hajných a techniků až po dělníky, již se starají o více než 4100 hektarů lesů rozložených do 52 katastrů mezi Rokycany a Holýšovem. Jde o jeden z největších městských majetků v republice.

Jeho práce zahrnuje péči o stromy, myslivecké hospodaření i správu lesního mobiliáře. Bohužel se setkává i s černými skládkami či vandalismem. „Lidská vynalézavost je bezbřehá. V lese jsme našli kdecu, od pneumatik až po nafukovací pannu,“ dodal s úsměvem.

To, co mu dává smysl, se ale nemění: „Nejvíce mě těší, když vidím, že po našich zásazích les roste a daří se mu. Přestože

výsledek své práce nikdy neuvidím celý, neboť ten se ukáže třeba až za sto let.“

Dnes se vysazují pestré směsi až patnácti druhů stromů, aby byly lesy zdravější a odolnější. Typické pro plzeňskou pahorkatinu jsou borovice a dub zimní, ze zvířat se tu nejběžněji pohybují mufloni, srnčí zvěř a divočáci.

A co by vzkázal návštěvníkům lesů? „Aby nám věřili, že vše děláme pro les, ne proti němu. Těžba ani zásahy nejsou drancování, ale péče. Chceme, aby byl les jednou v lepším stavu, než jsme ho převzali. A aby lidé brali lesníky jako partnery, ne jako překážku mezi nimi a přírodou.“

Úpravy v městských lesích

Plzeňští lesníci se už na začátku letošního roku v oblasti Boleveckých rybníků a na Nové Hospodě pustili do plánovaného kácení a probírky dřeva. Práce zaměřené na odstranění nebezpečných stromů a prosvětlení mladých porostů potrvají do začátku dubna. Návštěvníci lesů by měli být ohleduplní, dodržovat pokyny lesníků a s ohledem na vlastní bezpečnost nevstupovat do míst, kde se právě dřevo těží.

Práce byly naplánovány především na zimní období, kdy se v lesích pohybuje méně lidí, a pokud mrzne, minimalizuje se i poškození lesních cest.

Probírka napodobuje přirozené procesy, které by jinak v lese probíhaly pomaleji nebo chaoticky. Do porostu po

V městských lesích odstraňují nebezpečné stromy a probírají dřeviny.

Foto: Radmila Žáková

probírce proniká více světla, což umožňuje mimo jiné růst semenáček, ale i keřů a bylin. Tím je podpořena nejen

odolnost lesa, ale i jeho druhová biodiverzita a dubům, bukům i borovicím, které hůře snášejí klimatickou změnu, je dodáno více světla i vláhy.

Zatímco mladší lesní porosty procházejí probírkou (např. porost nad Rybárnou u břehu Velkého boleveckého rybníka), u starších a prosychajících stromů, například nedaleko Ostende, dochází k odtěžení, aby uvolnily místo novému, přirozeně odolnějšímu lesu. „Průběžně provádíme také zdravotní výběr stromů napadených jmelím nebo dřevokaznými houbami. Během zimy tyto potenciálně nebezpečné stromy odstraňujeme a tím zlepšujeme zdravotní stav lesa a přispíváme ke zkvalitnění jeho rekreační funkce,“ vysvětlil Marek Bartůněk, revírník městských lesů v rekreační oblasti Boleveckých rybníků.

Rozkvetlý vřes i bzučení čmeláků

Přírodovědci ze Západočeského muzea (ZČM), Sylvie Pecháčková a Ondřej Peksa, si před lety všimli neutěšeného stavu plzeňských vřesovišť a pustili se do výzkumu jejich zbytků. Zjistili, že mizí takřka před očima a že hlavní příčinou je absence tradičního hospodaření spolu se všeobecným rychlým zarůstáním podpořeným zvýšenými spady živin, především dusíku.

„Krajina v blízkém okolí Plzně vypadala před sto lety jinak než dnes. Chyběla velká sídliště, nákupní centra i rozměrné silnice. Jiný byl i okraj současného města,“ připomněl Ondřej Peksa, tehdy pracovník Botanického oddělení ZČM. Dodal: „Kdybyste tehdy šli koncem léta se známým plzeňským učitelem a přírodovědcem Františkem Malochem na procházku kolem Boleveckých rybníků a pak třeba směrem do Zruče, šli byste řídkými borovými lesy, písčinami s kvetoucími slaměnkami (smilem písčným) a velkými porosty kvetoucího vřesu. Všude by to mohutně bzučelo a třepetali se motýli. Takový zážitek vám současná okolní příroda neposkytne. Lesy jsou mnohem hustší, vřesoviště se dostala na seznam ohrožených biotopů a písčiny se slaměnkami vymizely úplně.“

Biodiverzita a rozmanitost

Ondřej Peksa spolu se svou kolegyní botaničkou Sylvii Pechákovou zkoumali poslední ostrůvky vřesovišť v průsecích pod elektrickým vedením. „Bohužel, i tam se péče zásadním způsobem mění. Dříve se pravidelně ručně vyřezávaly přerostlé dřeviny, což vřesoviště drželo při životě. Nyní se vegetace nechává silně rozbujet a pak se použije mulčovací zemní fréza, která rozdrtí všechno živé a nechá za sebou jen tlustou vrstvu hlíny a štěrky. Ta do roka zaroste výmladky agresivních dřevin, třtinou a ostružinami. Nic jiného nemá šanci, a konkurenčně slabé a pomalu rostoucí rostliny typu vřesu už vůbec ne,“ vysvětlila Sylvie Pecháčková. „Ale zachování vřesoviště je důležité. Jsou to místa výskytu zvláštních druhů, které jinde nežijí, místa zvyšující celkovou biodiverzitu i rozmanitost krajiny a také

důležitý zdroj pastvy pro opylovače,“ zdůraznila.

Podle Ondřeje Peksy a Sylvie Pecháčkové právě průseky pod elektrovedy jsou vlastně ideální místa, kde by vřesoviště mohla přežívat a plnit svoji funkci: „Vysoká vegetace tu není z bezpečnostních důvodů žádoucí a otevřené vřesoviště v dobré kondici je skvělým bezúdržbovým porostem.“ Muzejníci se obrátili na Správu veřejného statku města Plzně – Úsek lesů zeleně a vodního hospodářství, neboť řada pozemků, na kterých se vřesoviště pod elektrovedy vyskytují, patří městu Plzeň. A setkali se s velmi pozitivní odezvou.

Světlo pro vřesoviště

Vedoucí oddělení městských lesů Milan Sekáč a revírník-lesník úseku Bolevec Marek Bartůněk jim ochotně vyšli vstříc. „Začala tak spolupráce, která loni vyústila v první zásah k podpoře vřesovišť pod elektrovedy u Třemošenského a Seneckého rybníka. Na předem vybraných a vytýčených plochách byly ručně odstraněny všechny dřeviny. Vřesoviště se tím otevřela světlu, což je základní předpoklad pro jejich přežití. V dalších letech bude zásah opakován a kromě dřevin bude nutné potlačovat i agresivní třtinu křovištní a ostružiníky,“ uvedl Milan Sekáč. Podstatné je vytvořit prostor pro zmlazení vřesu a podpořit konkurenčně slabé byliny a lišejníky, které k vřesovištím neodmyslitelně patří. „Všechny plochy, na nichž dochází k obnově vřesovišť, jsou označené, frézaři budou předem obeznámeni s jejich existencí a polohou a měli by se jim vyhnout,“ dodal Marek Bartůněk.

Pokud vše půjde podle plánu, za pár let se budou moci koncem léta u Seneckého rybníka všichni těšit nejen cyklotraily, ale také velkými plochami rozkvetlého vřesu, ve kterém bzučí včely a čmeláci. „Pohyb lidí, odborně se říká sešlap, vřesoviště potřebují. Je to nejzákladnější a nejevnější nástroj proti jejich zarůstání. Zdá se to jako ideální propojení člověka s přírodou. Příroda nemá vyhrazený svůj prostor pro život, ale je součástí toho našeho a my toho jejího,“ zdůraznila Sylvie Pecháčková a Ondřej Peksa.

Na snímku z roku 2024 je zachycen lichenolog Ondřej Peksa při plánování obnovy vřesoviště u Seneckého rybníka. Foto: Sylvie Pecháčková

Rozhovor ➔ Radovan Rašpl: Práce s lidmi je alchymie

Plzeňská společnost Wikov TurboGear vyváží převodovky do celého světa

Radovan Rašpl od dětství věděl, že chce být strojařem. Dnes vede společnost vyrábějící v Plzni převodovky, které se vyvážejí do celého světa. Je generálním ředitelem společnosti Wikov TurboGear.

Jak to s vámi a strojařinou začalo?

Bavila mě už od základní školy. Přiveď mě k ní táta. Byl škodovák a spolu jsme v garáži opravovali auta. Říkal jsem, že chci být vynálezcem nebo přírodovědcem, a nakonec jsem se rozhodl pro strojní průmyslovku. Dala mi hodně, získal jsem během studia přehled o celém oboru. Pak jsem pokračoval na Fakultě strojní Západočeské univerzity v Plzni. Bylo to náročné studium, ale je to jedna z nejlepších škol.

A to už jste věděl, že budete dělat převodovky?

Už na průmyslovce jsem měl od Škodovky nějaké stipendium a to mě motivovalo k tomu, abych se do ní po studiu vrátil. A převodovky se mi vždycky líbily. Když se mě na fakultě na konci studia můj profesor ptal, jakému oboru se chci věnovat, a já řekl, že právě převodovkám, tak poznamenal: „Jéžiš, to jsi se rozhodl úplně blbě. Pevodovky nemají žádnou budoucnost. Budou nahrazeny frekvenčními měniči.“ To byl rok 1992 a já převodovky dělám pořád.

Takže jste začínal ve Škodovce?

Ano, tehdy ještě nějaký zvuk měla. Nastoupil jsem jako konstruktér, pak jsem dělal výpočtáře, později jsem vedl menší kolektiv. Jenže okolo roku 2000 začal tehdejší majitel Škodovku rozprodávat. Chtěl jsem zkusit něco jiného, a tak jsem nastoupil do americké firmy General Electric, kde jsem se tak na 50 procent věnoval ozubeným kolům. Firma vyráběla lokomotivy a pohony pro obrovské důlní trucky. Mým úkolem bylo rozvíjet v Evropě dodavatelský řetězec na ozubená kola.

Když jste pracoval pro americkou firmu, žil jste v Čechách nebo v USA?

Strávil jsem nějakou dobu i v USA...

A byla to pro vás důležitá zkušenost?

Byla. Naučil jsem se anglicky i fungovat v cizí zemi, získal jsem zkušenosti. A celá americká společnost byla tehdy jiná než ta naše. Lidé tam jsou zvyklí postarat se sami o sebe. Nikdo je nevedí za ruku, nespolehají na stát. Jsou hodně ekonomicky zaměřeni, a tak každý člověk, od vrátného až po manažera, přesně ví, co musí udělat, aby se měl dobře. Někomu se to daří, někomu méně. My jsme oproti nim trochu zhyčkaní, myslíme si, že za nás problémy někdo vyřeší, hodně spoléháme na stát.

A po americké zkušenosti jste se rozhodl vrátit zpět do Plzně?

Ano, jsem tady zakořeněný. V roce 2004 jsem dostal nabídku od Martina Wichterleho (pozn. redakce: vnuk vynálezce kontaktních čoček Otta Wichterleho. Je majitelem firmy Wikov, která navazuje na strojírenskou tradici prostějovské firmy Wikov, již spoluzaložil jeho předek v roce 1918. Firma Wikov má v současné době několik závodů, například v Hronově, Zruči nad Sázavou, ale také třeba v Kanadě), abych nastoupil zpět do Plzně. Firma Wikov tehdy koupila závod Škoda Gear, dříve Škoda Ozubená kola. Nastoupil jsem jako technický ředitel. Dával jsem od nuly dohromady kolektiv konstruktérů a technologů. Od roku 2025 jsem na pozici generálního ředitele.

Jak velkou společnost vlastně vedete?

Máme 165 až 170 zaměstnanců. Je u nás pět desítek dělníků. V inženýrských

Radovan Rašpl se celý svůj profesní život věnuje převodovkám. Je generálním ředitelem společnosti Wikov Turbo Gear, která vyváží převodovky do celého světa. Foto: Milan Říský

profesích pracuje asi třicet lidí, dvacet v konstrukci, deset je technologů. Ostatní zaměstnanci pracují v nákupu, kontrole kvality, zkoušení, servisu a obchodu. Náš roční obrát loni byl 570 milionů korun, letos počítáme, že to bude o něco více.

Co přesně vyrábíte?

Konstruuje, vyvíjíme, vyrábíme, zkoušíme a dodáváme průmyslové převodovky. Výrobní kapacity máme o něco větší, takže vyrábíme i volná ozubená

navrhujeme a sestavíme převodovku na míru.

Jak dlouho to trvá?

Jsem schopní převodovky vyprojektovat, zkonstruovat, vyrobit a odzkoušet do šesti až osmi měsíců. Dnes opravdu už jedeme takto krátké termíny a jediné, co nás limituje, je třeba dodávka ložisek, která může trvat až 5 měsíců. Pokud je projekt komplikovaný a spojený třeba s přejímkami, tak může celý proces trvat i rok.

montáži, odzkoušet a pak jsme ji zase rozmontovali a po komponentech poslali na dálný východ. Jinak cementářské převodovky, těch už moc nevyrábíme, váží v průměru tak 50 tun. Rychloběžné převodovky, na něž se nyní soustředíme, jsou výrazně lehčí, tak do 10 maximálně 15 tun.

Spolupracujete se školami či jinými organizacemi z plzeňského regionu?

Dobrou spolupráci máme se Západočeskou univerzitou. Připravujeme sou-

„Převodovku vyprojektujeme, zkonstruuje, vyrobíme a odzkoušíme za šest až osm měsíců. Je to naše velká konkurenční výhoda.“

kola, hřídele či podobné výrobky. Naším stěžejním produktem je ale převodovka.

Kde se využívají?

My se soustředíme na rychloběžné převodovky převážně pro energetiku nebo chemický či těžební průmysl. Mohou mít až dvacet třicet tisíc otáček a jsou to zařízení o váze až dvacet tun. Používají se v elektrárnách, když je potřeba redukovat otáčky z turbíny na generátor. Nebo v těžebním či chemickém průmyslu u kompresorů pro stlačování (zkapalňování) plynu.

Jsou vaše převodovky třeba i v Plzni nebo regionu či jinde v republice?

V plzeňské firmě Brush Sem v Doudlevcích mají na zkušební naši velkou převodovku. Menší je pak v teplárně v Mariánských Lázních. Hodně pomaloběžných převodovek jsme dodávali do Severočeských dolů. Jenže těžba uhlí je v útlumu, takže se neinvestuje do nových zařízení, ale „kanibalizuje se“ to staré. Do těchto lokalit stále jezdíme na pravidelný servis.

Každá převodovka je originál?

Většinou to tak je. Zákazník dodá své požadavky a my mu na jejich základě

Je těch osm měsíců ve světovém měřítku dobrý čas?

Je to naše velká výhoda. Naším nejvýraznějším konkurentem jsou dvě německé firmy a indický výrobce. Jsou to silní konkurenti a my dost často vyhráváme právě díky našemu dodacímu termínu. Když si sáhne na dno, tak jsme schopni převodovku dodat i do šesti měsíců. To je tedy celkem unikát.

Kam vyvážíte?

Český trh je malý, s ním tedy v žádném případě nevystačíme. Snažíme se dodávat do celého světa. Teď momentálně máme zákazníky v USA, Japonsku, Mexiku, Jižní Americe. Nejvíce klientů máme po Evropě – v Německu či Itálii. Dodáváme také do zemí Blízkého a Středního východu i do Afriky. Naše převodovky tam jsou využívány v rafinériích na plyn i v elektrárnách.

Jaká jsou „nej“ vašich převodovek?

Nejtěžší převodovku jsme asi před deseti lety dodávali do cementárny do Vladivostoku. Vážila 120 tun. Nedokázali jsme ji naložit. Musela se nejprve smontovat u nás na

bor témat pro bakalářské a diplomové práce, z nichž si mohou studenti vybírat. Během roku máme jednoho až dva studenty, kteří u nás své kvalifikační práce připravují. Využíváme také možnosti, které nabízí NTC (univerzitní výzkumné centrum nových technologií). Je to špičkově vybavené pracoviště se špičkovými odborníky, mají zařízení, na které bychom my, jako menší firma, nedosáhli. Můžeme využívat například jejich super rychlých výkonných počítačů, takže pro nás dělají různé analýzy založené na metodě konečných prvků (pozn. redakce: numerická technika pro přibližné řešení složitých technických a fyzikálních úloh, jako je napětí, deformace, teplo či proudění) nebo různé simulace proudění oleje, prostupu tepla... Spolupráce se ZČU je možná také díky Národnímu centru kompetence, jež patří pod Technologickou agenturu ČR. To operativně poskytuje dotace. Pokud máme problém, který potřebujeme rychle vyřešit, domluvíme se s univerzitou a tam na něm začnou pracovat. Nemusíme čekat na

dotaci výzvy. Technologická agentura ČR univerzitě práci z velké části zafinancuje a my přispíváme dvaceti procenty. Spolupracujeme na dílčích zadáních také s výzkumnými organizacemi, jako je VZÚ Plzeň, COMTES FHT v Dobřanech. Zveme k nám na exkurze také studenty středních škol, nabízíme jim i možnost absolvovat u nás praxi. Snažíme se jim ukázat, že strojařina nejsou jen nějaké usmolené montérky, že je to velice pěkná tvůrčí práce. Často se právě u nás pro ni nadchnou.

Vracejí se?

Většinou ze středních škol chtějí pokračovat na vysokou. Pracuje už u nás řada lidí, které jsme si vychovali od střední školy nebo od univerzity. Přišli k nám na exkurzi, dělali bakalářku i diplomku a pak k nám nastoupili.

Chválil jste, jak vysokou úroveň měla plzeňská strojní fakulta v době, kdy jste ji studoval. Platí to stále?

Máme s jejími absolventy velmi dobré zkušenosti. Bohužel jich je velmi málo a firmy se o ně perou. Úroveň jejich znalostí nám vyhovuje. Dokonce se učí pracovat se stejnými softwary, s nimiž pracujeme ve firmě my. To je velká výhoda, nemusíme absolventa pracně zaškolovat. A moc mě těší, že se poslední dobou ukazuje, že studenti skutečně mají o obor zájem. Mám pocit, že před deseti patnácti lety tomu tak nebylo. Snad se to zlepšilo díky nám i dalším firmám, které se chovají podobně a s mladými lidmi systematicky pracují už od jejich nástupu na střední školu.

Říkal jste, že když jste do Wikovu nastoupil, skládal jste od nuly kolektiv konstruktérů a technologů, teď jste zmínil, že je málo vystudovaných strojařů. Je těžké postavit kolektiv se sto šedesáti lidmi, jejichž práce na sebe musí navazovat, a vlastně téměř každý z nich musí být specialista?

Je to alchymie a je to to nejtěžší na práci manažera. Při vývoji, konstrukci a výrobě převodovek jsou potřeba specialisté na všechny strojírenské obory, a nejen na ně. Například u rotačního zařízení je nutné řešit dynamické jevy, potřebují také odborníka se znalostí materiálů, specialistu na tepelné zpracování, svařování. Samostatnou disciplínou je pak obor hydrodynamických ložisek. Navíc převodovky mají poslední dobou čím dál tím sofistikovanější elektro výbavu, to dříve nebyvalo, takže už máme v kolektivu elektrotechnika i elektroinženýra a hledáme další. Jde to bohužel velmi těžko. Odborníkem musí být i nákupčí, aby zajistil kvalitní materiál a ohlídal kvalitativní postupy při jeho výrobě. Odbornost však je jen jedna stránka úspěchu. Klíčové je mít kolektiv dobře namíchaný i po osobnostní stránce. Musí v něm být ti, kteří projekt vymyslí a nastartují, ti, kteří ho dotáhnou do konce, a ti, kteří ho detailně kontrolují a dohledávají chyby. To platí obecně, nejen u převodovek. A pokud někdo tým narušuje, bere chuť do práce ostatním, musíme se s ním rozloučit, i kdyby to byl ten nejlepší specialista. Raději dáme prostor tomu zakřiknutému klukovi z rohu kanceláře, který najednou dostane prostor vyrůst... Většina lidí ve firmě říká, že je u nás drží právě dobrý kolektiv. To je pro mě nejlepší důkaz toho, že se nám s lidmi pracovat daří.

Také plzeňští ochotníci jsou světovým bohatstvím

České amatérské divadlo je v UNESCO, silné zastoupení má v Plzni

České amatérské divadlo bylo v prosinci 2025 zapsáno na prestižní Reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO. Toto ocenění zohledňuje nejen dlouholetou tradici a význam pro komunitní život, ale také širokou základnu ochotnických souborů, vždyť v České republice jich působí více než 3,5 tisíce. Velmi výrazné zastoupení má amatérská divadelní scéna v Plzni.

V západočeské metropoli má amatérské divadlo hluboké kořeny sahající až do počátku 19. století, kdy vznikaly první ochotnické spolky, což vedlo k tomu,

Dramacentrum Johan v Plzni v Moving Station organizuje:

- **Plzeňský Tajtrlík** – oblastní přehlídka dětského divadla, 16. a 17. března
- **Dokolakolem** – regionální přehlídka dětských skupin scénického tance, 24. března
- **Kvílení – sdružená** krajská přehlídka divadla experimentujícího, divadla poezie a sólového přednesu), 27. až 29. března
- **Ševelení – okresní** přehlídka dětského přednesu pro Plzeň – město, 31. března
- **Na Hraně** – regionální festival studentského divadla, 10. až 12. dubna
- **Pimprlení** – regionální festival loutkového divadla), 18. až 19. dubna
- **Zatanči!** – regionální přehlídka scénického tance dospělých, 30. května

Loni se přehlídky Na Hraně zúčastnil také plzeňský soubor Klub divných dětí s představením Ženská! aneb Dokonalý typ chladnokrevného Angličana.

Foto: archiv Johan, z. ú.

že již v roce 1832 bylo založeno v Plzni měšťanské divadlo, které se okamžitě stalo centrem městského kulturního dění. Konkrétním příkladem dlouholeté historie amatérského – ochotnického divadla může být například divadelní soubor **Jezirko**, nepřetržitě pracující od roku 1916, Divadlo Propadlo nebo výjimečné Loutkové divadlo **V Boudě**, které brzy oslaví sto let své existence.

Ojedinelým projektem v kontextu celé republiky je **Divadlo Dialog**. Tato repertoárová scéna v současnosti sdružuje

13 divadelních souborů různého zaměření tvořených zejména plzeňskými amatérskými, ale i profesionálními divadelníky. Každoročně chystají v Dialogu minimálně deset nových inscenací a po celou sezonu nabízejí skoro každý den svá představení. Součástí je i soubor Propadlo, který funguje v Plzni od roku 1910.

Divadélko **JoNáš**, malá komorní scéna v suterénu Měšťanské besedy, je nyní v péči členů divadelního spolku Ragueau. Pestrý program JoNáše zahrnuje divadelní představení amatérských sou-

borů z Plzně a Plzeňska, v JoNáši lze ale vidět i úspěšné inscenace amatérských souborů z celé republiky.

Specifický segment je nezávislý kulturní prostor Moving Station, který provozuje od roku 2000 **zapsaný ústav Johan**. Je to scéna primárně pro současné profesionální experimentující divadlo a tanec. Celoročně tu však pracuje více než stovka mladých zájemců o dramatickou tvorbu v kurzech dětského a mladého divadla.

Centrum Johan však od svého založení v roce 1998 podporuje prostřednictvím platformy **Dramacentrum Johan** projekty studentského, dětského a amatérského divadla v řadě specifických forem (loutkové divadlo, divadlo poezie, autorské a experimentující divadlo, ale také umělecký přednes a scénický tanec). Připravuje množství vzdělávacích akcí pro učitele i žáky a studenty.

Asi nejznámější mezi amatérskými divadelníky a jejich fanoušky je Johan jako pořadatel přehlídek a festivalů. Právě postupové přehlídky jsou významnou součástí života amatérských divadelníků a především měsíce březen a duben jsou jimi v Plzni i celém regionu po okraj naplněny. Přehlídky jsou místem, kde jsou nejen vidět nové inscenace, ale především jsou to místa přátelských setkávání, sdílení zkušeností i odborné reflexe.

Divadelní festivaly amatérského divadla má v regionu na starost kromě Dramacentra Johan také **Západočeská oblast Svazu českých divadelních ochotníků**, která organizuje oblastní přehlídky tradičního činoherního ochotnického divadla v Horšovském Týně, Horažďovicích, Radnicích a Žluticích. Pořádá také bienále národní přehlídky Divadla jednoho herce v Kaznějově.

V roce 2026 se chystají oslavy napříč republikou v rámci projektu Amatéri sobě, do kterého se obsáhle zapojí i plzeňské soubory, přehlídky a festivaly. Oslavy a další informace budou dostupné na webu www.amaterisobe.cz, ale také na informačních kanálech města Plzně i webových stránkách souborů a organizací.

Přibudou nové Stolpersteine

Do chodníků plzeňských ulic bude v dubnu položeno dalších dvacet devět kamenů zmizelých, německy Stolpersteine. Pripomenou plzeňské oběti holokaustu. Kameny zmizelých budou na deseti místech v širším centru pokládány 15. a 16. dubna.

Kameny zmizelých jsou drobné pamětní mosazné kostky vsazené do chodníků před domy, kde žily před deportací či násilným sestěhováním oběti holocaustu. Autorem projektu je německý umělec Gunter Demnig. Každý pamětní kámen nese jméno konkrétního člověka, datum narození a informace o jeho deportaci i úmrtí. Plzeň se do tohoto projektu zapojila v roce 2012 a v jejích ulicích už bylo položeno 150 kamenů zmizelých. Pamětní kameny jsou pokládány na základě návrhů pozůstalých i široké veřejnosti. Více informací včetně mapy kamenů zmizelých je na webu kultura.plzen.eu.

Průzkum o kultuře

Odbor kultury Magistrátu města Plzně ve spolupráci s Centrem pro komunitní práci západní Čechy připravil průzkum zaměřený na spokojenost veřejnosti s kulturní nabídkou ve městě i informovaností o ní.

Cílem šetření je získat aktuální zpětnou vazbu od veřejnosti a využít ji jako podnět pro další směřování plzeňské kultury. Do konce května mohou zájemci vyplnit elektronický dotazník na webových stránkách. Určen je především obyvatelům Plzně, zapojit se však mohou všichni, kteří do Plzně přijíždějí za kulturou.

Od března bude zároveň probíhat terénní sběr dat prostřednictvím tazatelů přímo v ulicích města.

Výsledky průzkumu budou po finálním zpracování a porovnání s daty z roku 2022, kdy proběhl zatím poslední průzkum, prezentovány na webu Kulturní Plzeň (na tomto webu jsou zveřejněny výsledky průzkumu z roku 2022) na podzim letošního roku a poslouží jako důležitý podklad pro další směřování kulturního rozvoje města.

Řeč čísel ve stopadesátileté historii Knihovny města Plzně

Od prvních knih v jedné skříni po moderní kulturní a vzdělávací instituci. Taková je cesta Knihovny města Plzně, od jejíhož založení letos uplyne už 150 let. Radniční listy ve spolupráci s touto institucí přináší v seriálu cestu do její historie, vývoje a proměn.

Zastavení třetí: Statistika nuda není

První dochovaná zpráva o čtenářské aktivitě v Plzni pochází z roku 1877. Podle tehdejší městské ročenky „Po čas pěti měsíců, co obecní knihovna v život vstoupila, přihlásilo se 136 odběratelů, kteří si vypůjčili 407 kněh ...“.

Zpočátku se knihy pořizovaly „z příspěvku důchodů obecních“, z nichž „má se obrátit polovice na zakoupení kněh českých a druhá polovice na knihy německé“ a z darů „uvědomělých občanů a spolků“. Na konci roku 1894 měla Plzeň kolem 45 000 obyvatel a knihovna evidovala 3 866 knih – z toho 3 002 zábavných (2 209 v češtině a 793 v němčině) a 864 naučných.

Zlom přinesl rok 1900, kdy se knihovna stala plně městskou institucí a její provoz začal financovat výhradně obecní rozpočet. Zajímavé je porovnání výpůjček z roku 1909, kdy z celkového počtu 31 811 bylo 22 091 výpůjček české, 6 702 německé a 12 svazků polské beletrie, 1 206 knih veršů a 1 362 knih naučných.

Po vzniku Československa se knihovna postupně rozšiřovala – připojovaly se k ní menší knihovny z okolních čtvrtí. V roce 1924 dosáhl počet čtenářů 6 196 a bylo skutečně 213 948 výpůjček. Tehdy měla Plzeň okolo 100 tisíc obyvatel a knihovna fungovala mimo jiné i jako nástroj kulturní osvěty. Tento růst však zpomalila 2. světová válka. Zhoršující se sociální podmínky a cenzura vedly k poklesu zájmu čtenářů i k úbytku nových knih.

Poválečné roky budování socialismu přinesly zvyšování všech sledovaných parametrů. Například v roce 1965, kdy měla Plzeň 140 465 obyvatel, navštěvoval Knihovnu města Plzně každý desátý občan

— Z městské obecní knihovny. Sedmý statistický výkaz, vydaný správou měst. knihovny za duben roku 1900, obsahuje tato data: V dubnu roku 1900 přibyl ku 303 čtenářům z března 21 nový čtenář a naproti tomu 10 čtenářů vystoupilo. Má tedy knihovna nyní 314 čtenářů. Ti navštívili knihovnu během dubna za 14 vypůjčných dnů celkem 652krát (v březnu za 17 vypůjčných dnů 800krát) a vypůjčili si 1534 spisů (v březnu 1626.) —

Ukázka z dobového tisku: Plzeňské listy srovnávají počet čtenářů, výpůjček a dalšího v dubnu 1900 s předchozím měsícem.

Zdroj: archiv Knihovny města Plzně

a knihovna evidovala 13 093 čtenářů, kteří si vypůjčili 680 672 dokumentů. Státní podpora umožňovala pravidelné nákupy nových knih, i když jejich kvalita byla leckdy diskutabilní. Docházelo také k ideologickým zásahům do fondu – řada knih „nevhodných“ autorů byla vyřazena.

Po roce 1989 se přibližně 3 000 dosud zakázaných titulů vrátilo zpět do regálů. Knihovna také rozšířila své služby a otevřela nové provozy. V roce 2005 už počet čtenářů vzrostl na 23 458 a knihovna znamenala 1 165 875 výpůjček – při počtu obyvatel 162 627 tedy knihovnu využíval

přibližně každý sedmý Plzeňan. A do roku 2015 se počet čtenářů navýšil na 27 448 a počet výpůjček dosáhl 1 103 129. To znamenalo, že knihovnu aktivně využíval už každý šestý z 169 033 obyvatel města.

V letech 2020–2021 byla činnost knihovny výrazně omezena pandemií covid-19. Po návratu k běžnému provozu se čtenáři do knihovny začali opět postupně vracet. Dnes už statistiky nevypovídají jen o výpůjčkách knih: v roce 2025 si čtenáři vypůjčili z celkem 569 440 dokumentů 440 827 knih, ale například také 642 map, 15 267 stolních her, 24 499 zvukových dokumentů, 307 hudebnin nebo 12 282 e-knih. Knihovna evidovala 29 013 registrovaných čtenářů a přivítala 334 774 návštěvníků. Z toho bylo 47 871 účastníků některé z 2 292 vzdělávacích, kulturních či komunitních akcí, které knihovna v průběhu roku připravila pro děti, dospělé, rodiny i seniory.

Po 150 letech existence není knihovna jen půjčovnou knih, ale také živým prostorem pro setkávání, učení i společné trávení volného času.

Festival BLIK BLIK: Tři večery plné světla

Od 19. do 21. března se Plzeň promění v otevřenou galerii

Interaktivní instalace FLUX bude umístěna v areálu DEPO2015 v rámci festivalu světla BLIK BLIK.

Foto: archiv pořadatele

Festival světla a umění ve veřejném prostoru BLIK BLIK se uskuteční již po jedenácté a vůbec poprvé nabídne program rozprostřený do tří večerů, v nichž se Plzeň promění v otevřenou galerii současného světelného umění. Od 19. do 21. března se lidé mohou vypravit na trasu se 17 světelnými instalacemi českých i zahraničních autorů, z nichž 6 bude interiérových a přístupných na jednu společnou vstupenku.

Festival BLIK BLIK patří k nejvýraznějším kulturním událostem svého druhu v České republice a každoročně proměňuje městský prostor prostřednictvím světelných objektů, projekcí, digitálního umění a interaktivních instalací. Tématem letošního ročníku je **SYMBIÓZA**, která se zaměřuje na vztah člověka, města a přírody a zve k zamyšlení nad rovnováhou mezi světlem a tmou, městským komfortem a přirozeným prostředím, lidskou aktivitou a životem ostatních druhů.

Festivalová trasa propojí oblast mezi Roudnou a areálem DEPO2015 a bude

mít dvě epicentra. Náměstí Republiky se promění v rozsáhlý sochařský park s ocelovými plastikami Čestmíra Sušky. Vnitroblok plzeňské radnice pak představí imerzivní projekci **Symmemoria** autora Jana Hladila, která nahlíží na městský archiv jako na živý organismus v dialogu s městem. Fasáda budovy se promění v dynamické rozhraní, kde se prolínají vrstvy času, paměť a aktuální dění.

Druhé epicentrum vznikne v areálu DEPO2015, kde bude k vidění monumentální interaktivní instalace **FLUX**. Chybět nebude také škola videomappingu na nově opravené fasádě DEPO2015 a tematický videomapping připravený k výročí 100 let Zoologické a botanické zahrady města Plzně. Velkorysá výtvarná projekce propojí historii a současnost zoo a nechá návštěvníky nahlédnout i do blízké budoucnosti.

Jedna vstupenka, šest jedinečných světelných zážitků

Výraznou součást festivalu tvoří interiérové instalace rozmístěné v unikátních

prostorách města Plzně. Mezi nimi vynikne dominantní interaktivní instalace FLUX polského studia Ksawery Komputery v autobusové hale DEPO2015. Šest metrů vysoká tubusová konstrukce z několika tisíc metrů LED pásků reaguje v reálném čase na pohyb lidí díky kamerám a prostorovému zvuku, čímž vytváří jedinečný interaktivní zážitek. V garážích DEPO2015 odhalí své práce studenti Ateliéru interaktivního designu Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara v rámci výstavy **Interspace**.

V kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Františkánské ulici bude k vidění světelné dílo **GLASSTIDES** německé umělkyně Vanessy Hafenbrädl. Muzeum církevního umění plzeňské diecéze nabídne hned dvě realizace – objekty **Moonies** Petra Puflera a instalaci **Uranium** autorů Amadora Artigy a Karlose Šimka z uranového skla.

Festival letos přináší dvě varianty vstupenek na interiérové instalace: jednodenní vstupenku STANDARD a tří denní EXPRESS PASS s prioritním vstupem. Blížší informace na www.blikblik.cz.

Jarní večery v Měšťanské besedě

Silné divadelní příběhy, výjimečné osobnosti i oblíbené hudební zážitky – tak by se dal stručně popsat nadcházející program plzeňské Měšťanské besedy.

Speciální událostí na plátně kina budou narozeniny herce, scénáristy, textaře a cimrmanologa **Zdeňka Svěráka**. V přímém přenosu z improvizované kavárny na jevišti

Žižkovského divadla Jára Cimrmana mu 28. března přijdou pográtovat Daniela Kolářová, Petr Nárožný, Bolek Polívka, Karel Šíp, Tomáš Klus, Iva Janžurová, Miroslav Táborský, Tereza Ramba, Michal Horáček, Anna K., Marek Eben a další.

Slavit se bude i o dva dny později. Folkový a trampský písničkář **Jaroslav Samson Lenk** si 30. března připomene, že letos slaví sedmdesátiny a zároveň padesátiny své hudební kariéry. Na oslavu pozval kamarády ze skupiny Samson a jeho parta, kapelu Hop Trop i smyčcový kvartet.

O svých výpravách do dalekých končin, do pralesů, za šamany, ale i do hlubin vlastní duše bude 20. dubna vyprávět spisovatel **Josef Formánek**, autor zfilmované knihy Úsměvy smutných mužů.

Nejslavnější z českých vodníků, **Josef Dvořák**, se 27. dubna představí v osobité úpravě nestárnoucího muzikálu Jiřího Voskovce a Jana Wericha Divotvorný hrnec. V něm **Čochtan vypravuje** (na snímku) o hrnci plném zlata, který byl ukradený třeboňskému vodníkovi, má kouzelnou moc a způsobuje překvapivě dramatické zápletky.

Přes 900 písní za svůj život nazpívala **Hana Zagorová** a posbírala devět Zlatých slavíků. Její nejoblíbenější hity, jako Maluj zase obrázky, Můj čas nebo Ta pusa je tvá, zazní 18. května na vzpomínkovém koncertě. V jediném oficiálně schváleném koncertním programu připomenou Hančiny písně muzikálová zpěvačka Eva Kleinová a kapela BoomBand Jiřího Dvořáka, která zpěvačku dlouhá léta doprovázela.

Kompletní program i vstupenky čtenáři najdou na www.mestanskabeseda.cz.

Zámeček slaví třicetiny

Střední uměleckoprůmyslová škola a Základní umělecká škola Zámeček slaví 30 let své existence a to také reprezentativní výstavou **30 let ŘEZEM** v Galerii Jiřího Trnky. Od 12. do 29. března v ní představí soubor studentských prací všech uměleckých oborů, jimiž jsou malba v umění, designu a architektuře, grafický design – obraz, pohyb a zvuk v médiích, užitá fotografie a audiovizuální tvorba a prostorový design a sochařství. Kurátorem výstavy je výtvarník a pedagog Stanislav Poláček.

Výběr z programu Smetanovských dnů

V Plzni se od 26. února do 9. dubna koná 46. ročník multioborového festivalu Smetanovské dny. Přinášíme několik březnových koncertních tipů.

Když hudba umlkne je název literárně-hudebního večera, který Smetanovské dny uvedou 10. března v Domě hudby. Zazní díla pražských literátů a skladatelů, jejichž tvorbu přetřhl nástup nacismu.

Hudební převyprávění Andersenovy pohádky **Císařův slavík** Trnkovým dvorním skladatelem Václavem Trojanem je v podání Trojanova tria a vypravěčky Dominiky Prokopové na programu v neděli opět v Domě hudby.

Večer komorní hudby a varhanního umění přinese posluchačům ve středu 25. března v katedrále sv. Bartoloměje pestrou paletu skladeb od baroka až po současnost. Na varhany zahraje **Michaela Káčerková**, na lesní roh **Ondřej Vrabec**.

Plzeň spustila nominace na Cenu Hanuše Zápala

Cena Hanuše Zápala, prestižní plzeňské architektonické soutěžní ocenění, pořádaná jednou za čtyři roky, vstoupila do svého šestého ročníku. Od 25. února mohou zájemci podávat nominace na nejvyšší novostavby vzniklé na území města Plzně. Přihlášky je možné zasílat až do 22. dubna.

Do soutěže lze přihlásit stavby dokončené v letech 2022 až 2025 a to prostřednictvím on-line formuláře nebo písemnou přihláškou. Nominovat může kdokoli, pokud má souhlas autora i vlastníka stavby. Odborné hodnocení zajišťuje nezávislá porota architektů. Ocenění bude předáno na slavnostním večeru, který se uskuteční 16. června 2026 v prostorách Západočeského muzea.

Soutěž nese jméno **Hanuše Zápala** (na obrázku), významného plzeňského architekta první poloviny 20. století. Jako městský architekt se zásadně podílel na formování moderní podoby Plzně. Jeho tvorba se vyznačuje funkcionalistickým přístupem a důrazem na kvalitní urbanistické řešení. K jeho nejznámějším realizacím patří Masarykova základní škola na Slovanech či řada obytných domů, které dodnes tvoří hodnotnou součást architektonického dědictví města. Soutěž tak připomíná osobnost, jejíž práce významně ovlivnila rozvoj plzeňského prostředí.

Premiéry: Batlička v Alfě, Dogville a Heda v DJKT

Dvě premiéry ohlásilo na březen Divadlo J. K. Tyla. Ukazují různorodost současné činohry – nabídnou provokativní psychologickou novinku i introspektivní klasiku. Divadlo ALFA pak pozve na příběhy z exotického prostředí plné napětí, nebezpečí, padouchů i čestných hrdinů pevných mravních zásad.

Titulní roli v inscenaci Heda ztvárnila Jana Ondrušková. Foto: Irena Štěrbová

Ženy v mezních situacích

V sobotu 7. března se ve Velkém divadle představí **Dogville**, dramatická adaptace kultovního filmu Larse von Triera o morálce, důvěře a temných zákoutích lidské

povahy. Do role Grace obsadila režisérka Natálie Deáková Zuzanu Ščerbovou.

O 14 dní později, 21. března, bude mít na Malé scéně premiéru **Heda**, volná adaptace Ibsenovy klasiky Hedda Gablerová upravená přímo pro plzeňské divadlo.

Legenda Batlička

V Divadle ALFA se inspirovali povídkami dobrodruha, cestovatele, radioamatéra a spisovatele Otakara Batličky. V době první republiky sepsal pro čtenáře Mladého hlasatele více než 200 příběhů, které vycházely z toho, co zažil na vlastní kůži nebo odposlechl. Pro divadlo ho objevila na základě své facebookové ankety dramaturgyně Alfy Petra Kosová. Batlička zaujal i režiséra Tomsu Legierského: „Je to zapomenutý český hrdina, který žil, pracoval a zažíval dobrodružství v Americe, v Africe nebo v Austrálii a po návratu domů svoje nebo odposlechnuté příběhy zprostředkoval dětem a dospívajícím. Během druhé světové války nemohl jako jeden z prvních českých radioamatérů – i vzhledem ke svým morálním zásadám – zůstat stranou, takže se zapojil do odboje a zaplatil za to životem.“ Večerní premiéra

V Divadle ALFA v únoru připravovali inscenaci **Legenda Batlička: Na vlnách dobrodružství**. Foto: Tomsa Legierski

inscenace **Legenda Batlička: Na vlnách dobrodružství**, která je určena divákům od 9 let, se koná v pátek 13. března.

Noc divadel

V sobotu 28. března se uskuteční Noc divadel. V Alfě začíná v 15 hodin a její program je inspirován právě Otakarem Batličkou. DJKT chce připomenout osobnost Václava Havla a v tomto duchu budou připraveny nejen noční prohlídky Velkého divadla. Odpoledne si v Novém divadle mohou malí i velcí návštěvníci poslechnout Havlovu pohádku Pižduchové a po ní se zapojit do výtvarně-divadelního workshopu.

Z Archivu města Plzně: Pozůstalost Františka Kříže

V novém seriálu připravovaném Archivem města Plzně seznámíme čtenáře s osobnostmi, jejichž pozůstalosti schraňuje. Těchto fondů je v archivu na pět stovek a vznikly z činnosti nejen politicky a kulturně aktivních osobností, ale také méně známých a „důležitých“ osob. Jsou v nich uloženy zejména osobní doklady, jako jsou průkazy, vysvědčení, pracovní listy, ale také deníky či korespondence. Mohou se v nich vyskytovat taktéž archiválie vztahující se k jejich zaměstnání či zájmům a mnoho dalšího. Jedná se tak o velmi rozmanitý materiál, který archiv získal a nadále získává darem, odkazem či koupí. Jako prvního představujeme JUDr. Františka Kříže, který stál na špičce úřednického aparátu města Plzně za první republiky.

Narodil se 25. listopadu 1880 v jihočeských Doudlebech do rodiny dělníka Františka Kříže a Marie, roz. Hesové. Tam zahájil i školní docházku. Rodina se ale záhy přestěhovala do Plzně, kde měl otec příslibené místo ve Škodových závodech. Do druhé třídy tak František nastoupil již do Obecné školy pro hochy v Plzni, západ-

František Kříž v roce 1912.

Foto J. F. Langhans v Plzni

ní obvod, nacházející se v Kollárově ulici. Pak nastoupil na osmileté gymnázium, maturoval roku 1900. Stal se kancelářským úředníkem na plzeňském obecním úřadě, přitom ale pokračoval ve studiu na Karlově univerzitě, kde v roce 1906 získal titul doktora práv.

Jeho úřední kariéra se vyvíjela velmi slibně, a jelikož se vyhnul vojenské povinnosti, mohl se plně soustředit na službu městu. Na konci roku 1905 se

stal konceptním úředníkem a v následujících letech vystřídal řadu titulů a pozic (tajemník, právní rada, zástupce ředitele městských úřadů, vrchní právní rada, vládní rada a ředitel městských úřadů), až se v roce 1933 stal ústředním ředitelem města Plzně. Je také autorem několika publikací věnujících se správě města Plzně a jeho kultuře. Zapojoval se rovněž do zdejších společenských a dobročinných aktivit.

František Kříž (vpravo) a zemský inspektor ústavů hluchoněmých v Čechách Viktor Parma navštívili v roce 1925 Londýn.

Návštěva v Lánech v roce 1936. Na fotografii je zleva MUDr. Antonín Ellinger (zet), Marie Ellingerová (dcera), Alice Masaryková, František Kříž, tajemnice T. G. Masaryka.

Zdroj fotografií: Archiv města Plzně

Již před Mnichovem se zúčastňoval protestních schůzí proti chystanému okleštění republiky. Ve své činnosti pokračoval i poté. Psal koncepty protestů a pamětních spisů, účastnil se intervencí u Okresního úřadu v Plzni. Když v únoru 1939 přešla prozatímní správa města do rukou ustanoveného vládního komisaře Petra Němejce, František Kříž zastával pozici jeho náměstka. Nicméně krátce po vypuknutí druhé světové války byl 2. září 1939 internován v mužské trestnici na Borech a posléze byl převezen do koncentračního tábora Buchenwald, kde zůstal až do počátku března 1941. Během té doby, v roce 1940, byl dán

do výslužby. Po návratu z Buchenwaldu se stáhl do ústraní.

Dne 27. září 1906 se oženil s Marií Štátnou (1882–1965), dcerou plzeňského drážního podúředníka. O dva roky později se manželům narodila jediná dcera, kterou pojmenovali po matce – Marie (1908–1978). František Kříž zemřel 10. srpna 1968 v Plzni.

Jeho archivní fond je poměrně rozsáhlý a obsahuje řadu osobních dokladů, korespondenci, ale především paměti, které začal sepsávat po návratu z koncentračního tábora. Dílo, jež pojmenoval **Moje cesta životem**, obsahuje na 30 svazků (zpočátku svázané knihy a posléze volné listy uložené v deskách). Zprvu tyto paměti zachycovaly jeho dětství, dospívání a rodinné zázemí, ale později se ráz jeho paměti proměnil a Kříž se začal zabývat i obecnějšími věcmi, přičemž se dotkl i vedení města a svých zkušeností s jednotlivými městskými úřady a podniky. Jeho paměti jsou doplněny fotografiemi a rozličnými osobními dokumenty, které ale mnohdy nekomunikují se samotným textem. Jsou však velmi cenným pramenem nejen pro poznání jeho života, ale i o fungování města v první polovině 20. století.

Císař Rudolf II. měl Plzeň ve velké oblibě

Nejdélsí panovnícký pobyt a největší slávu Plzeň zažila díky Rudolfovi II., kdy se stala na bezmála devět měsíců de facto hlavním městem Čech i říše. Pobyt císaře a jeho dvora v Plzni byl pro město naprosto mimořádnou událostí.

Rudolf II. (1552–1612) zřejmě Plzeň poprvé navštívil 11. května 1594 a pobyl zde tři dny na své cestě na říšský sněm do Řezna. Příjezd císařův byl včas avizován, takže ještě před tím byla „malířsky vyzdobená světnice rychtářská“ a v prostorách velkého sálu radnice umístěn votivní nápis k oslavě císaře. Dlužno podotknout, že žádného jiného panovníka Plzeň takto neoslavila.

Do Plzně císař přijel z Rokycan kolem 19. hodiny a ještě před vstupem do města (v místech pozdějšího Městského pivovaru) byl přivítán tehdejší purkmistrem města M. Tomášem Zelenderem z Prošovic i obecními staršími a byla mu předána městská pečeť a klíče od města. Císař svou náklonnost projevil osobním podáním ruky všem zástupcům města. Mezi těmi, kdo císaře vyšli přivítat, byl i M. Šebastián Pechovský z Turnštejna, bývalý tajemník pražského arcibiskupa a v první polovině 70. let 16. století po nějakou dobu Rudolfův učitel

češtiny, který se do Plzně přistěhoval v listopadu roku 1575, aby zde podpořil katolickou část obyvatel. Mezi ním a panovníkem však zůstalo přátelské pouto.

Druhého dne se Rudolf zúčastnil bohoslužby v prostorách radnice a přijal suppliku od zástupců města. Následného dne (13. května) kolem 17. hodiny pokračoval ve své cestě do Řezna, přičemž městští radní jej vyprovodili až na skvrňanské předměstí. I to bylo pro Plzeň velkým privilegiem, protože kráčet při kočáru císaře většinou směli jen jeho dvořané, nikoli měšťané.

Císař se zastavil v Plzni i při své zpáteční cestě dne 28. září 1594. Konšel jej ve večerních hodinách opět uvítal na skvrňanském předměstí a doprovodili jej až do radnice, kde i s dvorem přenocoval. Druhý den kolem 18. hodiny pak opět vyrazil na další cestu směr Rokycany.

Již při svém prvním pobytu dal Rudolf jasně najevo, že Plzeň považuje za město věrné, které má ve veliké oblibě, a tak v roce 1599 po vypuknutí morové epidemie v Praze byla logickou volbou, kam se před morem uchýlit. Město tehdy bylo na vrcholu svého dosavadního vývoje a postavení, významné bylo pro panovníka pro svou polohu mezi Prahou a Norimberkem,

Rudolf II. je zobrazen na sgrafitech plzeňské radnice. Zdroj: Archiv města Plzně

což přinášelo výhody nejen ve vztahu k obchodu, ale i k rychlému přenosu informací.

Do Plzně panovník dorazil 14. září 1599 a Plzeň se tak stala provizorním hlavním městem říše na dobu téměř devíti měsíců (do 11. června 1600). Město se muselo vyrovnat s velkými nároky na zásobování, ubytování i reprezentační prostory, protože za toto období hostilo téměř tisíc osob. Některé ústřední úřady sice zůstaly v Praze,

ale Česká komora se do Plzně přesunula již v polovině prosince 1599. Přesunula se sem i část Rudolfových dvořanů, 205 příslušníků jeho osobní stráže, dvorští úředníci, ale i jezuité se svými studenty, přicestovali sem i různí obchodníci a dvorští dodavatelé.

Císař se tentokrát ubytoval se svým dvorem vedle radnice v domě svého bývalého učitele češtiny Šebastiána Pechovského. I zde si nechal císař, obdobně jako na Pražském hradě, vybudovat „pavlač pod střechami domů a nad ulicemi“, aby se mohl sám nepozorovaně přesunovat a sledovat vše, co se děje. V době císařova pobytu se Plzeň stala hostitelkou četných poselstev, pobývala zde např. delegace ruského cara, polské poselstvo i papežský vyslanec v Praze Filip Spinelli, přesunula se sem i část tajných agentů a pozorovatelů z cizích států.

Převážná část příchozích byla ubytována v měšťanských domech i v budovách na předměstích, papežský nuncius bydlel ve františkánském klášteře. Stravovali se v hospodách i v domech, kde bydleli, ve městě v té době fungovalo asi 30 šenků. Kvůli zvýšeným nárokům na zásobování panovník vydal nařízení, díky němuž se potraviny z celého plzeňského kraje nedodávaly jinak než do Plzně. Dováželo se

zejména obilí, dobytek, ryby, drůbež, vejce, máslo, sýry, koroptve, zvěřina, ale i obrok, seno a sláma. Každopádně se nedochovály žádné stížnosti na zásobování či kvalitu jídla.

Z Plzně císař po značném váhání odjel zpět do Prahy 11. června 1600, dle dobových zpráv osouzen na těle i na duchu.

Roku 1602 jej zval Pechovský znovu do Plzně na svatbu svého syna. Císař sice nepřijel, ale jako svatební dar poslal stříbrnou vázu. Rudolfův pobyt v Plzni v letech 1599–1600 byl tedy posledním, ač císař měl jiné plány.

V roce 1606 Rudolf II. zakoupil v Plzni od Jiřího Krumlovského z Hartenšteina dům vedle radnice (čp. 290, dodnes označovaný jako Císařský dům) za 2000 kop grošů míšeňských. V letech 1606–1609 byl přestavěn podle plánů architekta Giovanniho Maria Filippiho jako renesanční residence. Druhý dům, sousedící s prvním, hodlal zakoupit v roce 1610 pro své větší pohodlí. K majetkovému převodu však již nedošlo. O Plzni bylo dokonce vážně uvažováno jako o místu pobytu císaře po jeho abdikaci v roce 1611, nakonec však Rudolf dožil v Praze, kde 20. ledna 1612 zemřel.

Štěpánka Pfliegerová, Archiv města Plzně

SOUTĚŽ Z HISTORIE

Císař Rudolf II. byl znám mj. svou zálibou v alchymii, a tak není divu, že se jeho oblíbencem stal dánský astronom Tycho Brahe. Ten do jeho služeb vstoupil 1. dubna 1599 a zřejmě v červnu se přestěhoval do Prahy. Po dobu císařova pobytu v Plzni s ním byl Tycho Brahe v kontaktu (zřejmě písemně) a kromě zasílaných astrologických předpovědí mu podával různé zprávy o dění v Evropě i o bojích s Turky. V roce 1599 působil rovněž v Praze jako císařský geometr Plzeňan **Kašpar Ladislav Stehlík** z Čeněkova (6. ledna 1571 Plzeň – 1613). Díky známostem u dvora i přímluvou přátel z univerzity se stal osobním sekretářem a vědeckým spolupracovníkem Tychona Braha. V srpnu 1599 s ním pře-

sídlil do Nových Benátek, kde Tycho Brahe začal budovat novou hvězdárnu. Jakmile se panovník z Plzně vrátil do Prahy, povolal zpět i Tychona Braha, kterého následoval i Kašpar Ladislav Stehlík. Tycho Brahe zemřel již 24. října 1601, Kašpar Ladislav Stehlík se přestěhoval zpět do Plzně k rodině a astronomii se přestal zabývat. Nadále však vydával své kalendáře (snad od roku 1596), ve kterých uváděl i astronomické jevy. V roce 1600 se oženil s Annou, vdovou po plzeňském měšťanu Jiřím Geronisovi, dcerou plzeňského měšťana a kronikáře Šimona Plachého z Třebnice. Tímto sňatkem získal ve městě dva měšťanské domy – čp. 130 (dnes náměstí Republiky č. 16) a čp. 232 (dům stával

v Riegrově ulici, později ustoupil novostavbě hotelu Ural, dnes Central).

Dům čp. 130 byl kolem roku 1700 nově vystavěn a později empírově upraven. Dnes si tam můžeme dojít pro:

- A/ knihu – sídlí zde knihupectví
- B/ občanský průkaz či cestovní pas – je jedním z domů Magistrátu města Plzně
- C/ poučení a kulturní zážitek – je zde umístěno Muzeum loutek.

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž z historie na adresu redakce nebo na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu do **20. března**. Správná odpověď v únoru byla A/ Václav II., Jan Lucemburský a Rudolf II. Uspěl Stanislav Cvrk.

SOUTĚŽ SE ZOO

Zoologická a botanická zahrada města Plzně má od začátku března už prodlouženou otevírací dobu od 8 do 19 hodin. Koncem března zve na **Noc s Andersenem** (pátek 27. března) a na **Vitání jara** (sobota 28. března). Sváteční program připravuje i na velikonocní svátky, kdy se ve dnech 3. až 6. dubna konají **tvůrčí dílny, komentovaná krmení či soutěže**. Plzeňská zoo slaví letos 100. narozeniny. Před pěti lety si ke svým pětadevadesátinám nadělila knihu plnou fotografií a zajímavých informací,

o kterou mohou nyní soutěžit naši čtenáři.

V roce 1998 bylo v jednu chvíli najednou ve výběhu nejvíce medvědů v celé historii plzeňské zoo. Víte, kolik jich bylo?

- A/ 5
- B/ 7
- C/ 9

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž se zoo na adresu redakce nebo na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu do **20. března**. Správná odpověď v únorové soutěži byla B/ 1. Uspěla Radka Fránová.